

Te besluiten om:

1. De begroting 2025 vast te stellen, waarmee ook wordt besloten om:
 - a. de kredieten voor nieuwe investeringen, zoals benoemd in de paragraaf 4.2.1 van de begroting 2025, ter grootte van € 17.803.000 beschikbaar te stellen;
 - b. de kredieten vervangingsinvesteringen, zoals benoemd in de paragraaf 4.2.1 van de begroting 2025, ter grootte van € 8.654.000 beschikbaar te stellen;
 - c. aan de reserves, zoals benoemd in paragraaf 4.1 de staat van baten en lasten van de begroting 2025 € 13.397.000 toe te voegen;
 - d. aan de reserves, zoals benoemd in paragraaf 4.1 de staat van baten en lasten van de begroting 2025 € 4.563.000 te onttrekken, waaronder
 - ter dekking van het nieuw beleid woningbouwontwikkeling en samenhangende voorzieningen in jaarschijf 2025 € 500.000 ten laste van de bestemmingsreserve investeringsfonds te brengen;
 - ter dekking van de nog niet gerealiseerde maatregelen in het sociaal domein in jaarschijf 2025 € 681.000 ten laste van de bestemmingsreserve crisisherstelfonds te brengen;
 - e. het negatieve begrotingsresultaat in jaarschijf 2025 ad € 3.035.878 ten laste van de algemene reserve te brengen.

Inleiding

Op basis van de Gemeentewet biedt het college van burgemeester en wethouders jaarlijks de begroting en meerjarenraming aan bij uw raad. In artikel 191 van de Gemeentewet staat dat uw raad de begroting vaststelt in het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor deze dient. Tevens is opgenomen dat het college de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 november van het voorafgaande jaar aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten zendt.

Groeien in kwaliteit, dat is de stip op de horizon die wij hebben gezet. Wij zijn ambitieus in Doetinchem. De aandacht die we krijgen vanuit de landelijke en provinciale politiek laat zien dat onze gemeente volop in de schijnwerpers staat. We hebben een prachtige positie als middelgrote centrumgemeente die op allerlei terreinen groeit en bloeit. We zijn blij en trots dat Koning Willem-Alexander met zijn familie volgend jaar zijn verjaardag bij ons komt vieren. De organisatie voor Koningsdag is in volle gang en we zijn volop bezig met het ontwikkelen van het programma dat ook op de dag voor en de dag na Koningsdag tot een waar volksfeest zal leiden. Tegelijk houden we een scherp oog voor onze sociale basis en de veerkracht in onze samenleving.

We hebben goed in beeld welke uitdagingen op onze samenleving afkomen. Zo wordt de arbeidsmarkt steeds krappere, zijn en blijven er in het sociaal domein uitdagingen op gebied van bestaanszekerheid en gezondheid en ligt er druk op de fysieke ruimte om de vraag naar woningen, energieopwekking, bedrijvigheid, mobiliteit en groen in balans te houden. Tegelijk zien we dat we ook in onze gemeente uiterst zorgvuldig moeten omgaan met de beschikbare middelen.

Hoewel onze gemeente er in vergelijking met andere gemeenten op financieel gebied nog redelijk goed uitspringt, is er geen reden om de vlag uit te steken. We zien dat de algemene uitkering uit het gemeentefonds de komende jaren minder wordt en in elk geval onvoldoende is om de loon- en prijsstijgingen te dekken. Op diverse posten in onze begroting zien we dan ook dat we uit eigen middelen moeten bijspringen om taken te kunnen blijven uitvoeren. Wanneer het Rijk niet met aanvullende middelen over de brug gaat komen, zullen we in aankomende begrotingen geen nieuwe structurele uitgaven meer kunnen doen en is er de kans dat er bezuinigd moet gaan worden om de autonome ontwikkelingen te kunnen financieren. We zullen dus creatief moeten blijven in het vinden en verzilveren van (externe) subsidies, het verhogen van onze inkomsten en het behoedzaam inzetten van onze incidentele middelen. Dat de 8RHK een nieuwe Regiodeal van 25 miljoen heeft weten als te sluiten met het Rijk is in die zin niet alleen noodzakelijk, maar tegelijk ook een enorme kans om nieuw beleid in Doetinchem en de regio tot stand te brengen. In deze begroting zult u zien dat we onze ambities hoog houden en slim investeren. Tegelijk zijn we kritisch op onze uitgaven en zorgen we voor een goede balans tussen inkomsten en uitgaven.

Argumenten

1.1 Het vaststellen van de begroting 2025 is een bevoegdheid van de raad.

Uw raad stelt met de begroting 2025 het beleids- en het financiële kader van de gemeente Doetinchem definitief vast voor het jaar 2025 en voor de volgende drie jaren indicatief.

1.2 Daarmee bieden wij een begroting aan die structureel en reëel in evenwicht is.

Volgens de Gemeentewet moet er voor 15 november 2024 een structureel en reëel sluitende begroting aan de provincie worden aangeboden om in aanmerking te komen voor de minst belastende vorm van toezicht, repressief toezicht.

1.3 Het autoriseren van een investeringskrediet is een bevoegdheid van de raad.

In paragraaf 4.2.1 van deze begroting is een overzicht opgenomen van respectievelijk nieuwe investeringen en de voorgenomen vervangingsinvesteringen, waarvan u voor de jaarschijf 2025 met het vaststellen van de begroting de kredieten verstrekt. Er wordt aan u gevraagd om de kredieten voor de nieuwe investeringen, ter grootte van € 17.803.000 beschikbaar te stellen en voor de vervangingsinvesteringen, ter grootte van € 8.654.000. In deze paragraaf worden de nieuwe investeringen toegelicht. Op basis van de verordening kunt u bij de begrotingsbehandeling aangeven van welke nieuwe investeringen u op een later tijdstip een separaat voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wilt ontvangen.

1.4 Het toevoegen en onttrekken aan bestemmingsreserves is een bevoegdheid van de raad.

De toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves maken onderdeel uit van de staat van baten en lasten zoals gepresenteerd in paragraaf 4.1. Over een groot deel van deze toevoegingen en onttrekkingen hebt u reeds bij vorige cyclusedocumenten besloten (bestaand beleid). In deze begroting wordt aan u gevraagd ter dekking van het nieuw beleid woningbouwontwikkeling en samenhangende voorzieningen in jaarschijf 2025 € 500.000 ten laste van de bestemmingsreserve investeringsfonds te brengen en ter dekking van de nog niet gerealiseerde maatregelen in het sociaal domein in jaarschijf 2025 € 681.000 ten laste van de bestemmingsreserve crisisherstelfonds te brengen.

Daarnaast stellen wij in deze begroting aan u voor het negatieve begrotingsresultaat in jaarschijf 2025 ad € 3.035.878 ten laste van de algemene reserve te brengen.

In de meerjarenraming wordt vanaf 2028 jaarlijks € 205.000 toegevoegd aan de reserve investering onderwijs ter dekking van het in april 2024 door u vastgestelde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) onderwijs.

In paragraaf 4.2.1 van deze begroting is een overzicht opgenomen met daarin de begrote toevoegingen en onttrekkingen per reserve.

Financiën

Net als de afgelopen jaren is het uitgangspunt een financieel solide beleid. We willen graag dat de financiën van onze gemeente op orde zijn en deze ook naar de toekomst op orde houden. Als uitgangspunt hierbij stellen we dat er niet meer geld wordt uitgeven dan er binnenkomt. In onze coalitieagenda hebben we aangegeven dat we bij de uitvoering van taken binnen de vanuit de medeoverheden beschikbaar gestelde geormerkte middelen blijven.

Ondanks dat de algemene uitkering uit het gemeentefonds hoger was, is het nettoresultaat van de algemene uitkering noodzakelijk geweest om de budgetten voor 2025 en verder met de verwachte loon- en prijscompensatie te kunnen verhogen.

In de volgende tabel is samengevat weergegeven hoe de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 zich ontwikkelt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Meerjarenraming g 2026	Meerjarenraming g 2027	Meerjarenraming g 2028
Resultaat geamendeerde begroting 2024	986	148	218	218
Ontwikkeling gemeentefonds 2024 (MC)	-3.298	1.768	1.181	1.040
Nominale ontwikkeling 2025 (netto)	-915	-1.606	-781	-4.662
Nieuw beleid programma 1 (saldo van baten en lasten)	-1.860	-1.528	-1.331	-1.469
Nieuw beleid programma 2 (saldo van baten en lasten)	-720	-555	-509	-33
Nieuw beleid programma 3 (saldo van baten en lasten)	-1.210	-1.206	-1.206	-1.206
Nieuw beleid programma 4 (saldo van baten en lasten)	-3.106	-524	-2.887	-2.821
Nieuw beleid algemene dekkingsmiddelen (saldo van baten en lasten)	4.681	4.203	6.340	10.922
Nieuw beleid overhead (saldo van baten en lasten)	46	164	4	35
Nieuw beleid mutaties in de reserves (saldo van baten en lasten)	500	500	-	-205
Besparingsmogelijkheden	1.928	429	431	432
Mutaties bestaand beleid	-68	2	-2	-94
Totaal resultaat van baten en lasten ná ontwikkelingen	-3.036	1.795	1.458	2.157

Na verwerking van de meicirculaire en de aanmeldingen en afmeldingen voor de begroting 2025 ontstaat het voorgaande beeld. Met uitzondering van de jaarschijf 2025 is de begroting sluitend. Het negatieve saldo in 2025 van € 3.035.878 wordt aan de algemene reserve onttrokken.

Ondanks deze onttrekking aan de algemene reserve kunnen wij wel een structureel sluitende jaarschijf 2025 presenteren.

De begroting is structureel sluitend wanneer de structurele lasten in de begroting voor 2025 volledig worden gedekt door structurele baten of aannemelijk is gemaakt dat dit structurele evenwicht in later jaren (uiterlijk 2028) weer tot stand wordt gebracht. De structurele baten in deze begroting dekken de structurele lasten in het begrotingsjaar 2025, maar ook in de jaren 2026 en 2028. Alleen in 2027 is de begroting nihil niet structureel sluitend.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Het geraamde totaal saldo baten en lasten vóór de beoogde reservemutaties	5.827	2.976	2.651	3.636
Structurele onttrekkingen aan de reserves conform hoofdstuk 4.1.2	3.030	3.149	3.127	3.124
Structurele toevoegingen aan de reserves conform hoofdstuk 4.1.2	-4.661	-5.357	-4.566	-4.561
Het structurele saldo van baten en lasten ná bestemming	4.196	768	1.212	2.199
Incidentele baten conform hoofdstuk 4.1.2	-40.331	-19.891	-7.248	-6.526
Incidentele lasten conform hoofdstuk 4.1.2	38.799	19.254	5.983	5.331
Het structurele saldo van baten en lasten	2.664	131	-53	1.004
Het structurele saldo uitgedrukt in de structurele baten	0,95%	0,05%	-0,02%	0,35%

Inzet surplus

In de perspectiefnota is aangegeven dat er de mogelijkheid bestaat, wanneer er onvoldoende structurele begrotingsruimte is, dat gemeenten het surplus op de algemene reserve, bij een voldoende solvabiliteit mogen inzetten.

Het surplus van de algemene reserve is dat deel dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit). Van dit vrij besteedbare deel (surplus) kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. De inzet van het surplus algemene reserve (= vrije reserve) wordt door dit gebruik als structurele baat bestempeld. Omdat in Doetinchem in jaarschijf 2025 de structurele ruimte voldoende is, kan er een incidentele uitname plaats vinden aan de algemene reserve en behoeft spelregel inzet van het surplus niet te worden toegepast. Voldoende structurele ruimte in 2025 is ook mede de reden dat de bestemmingsreserve Crisisherstelfonds voorsnog wordt gehandhaafd. We zullen volgend jaar een definitieve afweging maken en u een voorstel doen op welke wijze we met deze reserve om willen gaan.

Ravijnjaar 2026

We zien de komende jaren de structurele ruimte behoorlijk afnemen. Dit wordt vooral veroorzaakt door de afname van de algemene uitkering, deze is ten opzichte van 2025 maar liefst € 4.200.000 lager, veroorzaakt door de overgang van de huidige financieringssysteem naar de nieuwe systematiek weergegeven. Dit wordt ook wel het ravijn genoemd.

Met name door het behoudende financiële beleid van de afgelopen jaren, de genomen besparingsmaatregelen waaronder de maatregelen in het sociaal domein, alsmede het op landelijk niveau ongedaan maken van de opschalingskorting door het Rijk, hebben geresulteerd in een klein structureel resultaat in 2026. We verwachten wel, dat vanaf 2026 de beperkte ontwikkeling van het gemeentefonds een behoorlijke invloed zal gaan hebben op de structurele sluitendheid. Dit geeft ons voor toekomstige begrotingen weinig mogelijkheden om nieuw beleid te kunnen bekostigen.

Kanttekeningen

1.1 Besluitvorming door uw raad kan mogelijk het structurele begrotingsevenwicht negatief beïnvloeden.

Er bestaat een mogelijkheid dat er niet vóór 15 november a.s. een vastgestelde begroting aan de provincie kan worden aangeboden. Wanneer het structureel evenwicht als gevolg van de vaststelling van de begroting niet wordt gerealiseerd, kan de gemeente Doetinchem onder preventief in plaats van repressief provinciaal toezicht worden gesteld.

Vervolg

De planning tot aan de vaststelling van de begroting 2025 ziet er als volgt uit:

Raadsbetrokkenheid	Wanneer?
Informatieve raad	3 oktober 2024
Beeldvormende raad	10 oktober 2024
Besluitvormende raad	7 november 2024

In de Gemeentewet is bepaald dat de gemeente vóór 15 november de begroting inlevert bij de provincie. Na vaststelling van de begroting 2025 door uw raad op 7 november 2024, worden deze stukken met het vaststellingsbesluit namens het college ambtelijk naar de provincie Gelderland gestuurd.

De begroting 2025 wordt in 2025 uitgevoerd en dient als kader voor doelen, activiteiten en budgetten. In 2025 zal ook de jaarrekening over het jaar 2024 aan uw raad worden aangeboden. Bij een positief rekeningresultaat kan uw raad besluiten om extra middelen aan de bestemmingsreserves toe te voegen.

Bijlagen

1. Begroting 2025 gD
2. Begroting 2025 In een oogopslag

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

mr. G.A. Karssenbergh

mr. M. Boumans MBA MPM